

BORÅS KOMMUN

2023-12-05

boras.stad@boras.se

1 (22)

Dnr- SI 2023:5656

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid
Gånghesterskolan i Borås kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Gånghesterskolan* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid *Gånghesterskolan* i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver leda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete som säkerställer att alla elever ges samma förutsättningar, oberoende av könstillhörighet.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver utveckla varierade metoder och arbetssätt så att eleverna görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att lärarna, inom alla ämnen, ges förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg genom tydliga rutiner för sambedömning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 10 maj 2024 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg . Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2023:5656) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på *Gånghesterskolan* leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Rektorn skapar en grund för utveckling av undervisningen genom att följa upp och analysera skolenhetens kunskapsresultat i relation till undervisningen. Därutöver sker en viss uppföljning av värdegrundsuppdraget genom att rektorn tillsammans med lärarna följer upp och analyserar hur undervisningen genomsyras av värdegrundsuppdraget. Rektorn har vidare en tydlig struktur för att fördela resurser på skolan och resursfördelningen följs också kontinuerligt upp. Skolinspektionens granskning visar också att rektorn skapar välfungerande förutsättningar för lärarna att samverka och ser också till att ett lärande sker i kollegiet. Vidare ser rektorn till att skolans arbets- och förhållningssätt tillämpas av alla lärare och obehöriga lärare får stöd i planering av undervisningen och betygsättningen av behöriga lärare. På skolenheten finns visserligen ett visst arbete med jämställdhet genom att flickor och pojkars resultat följs upp, men det saknas ett systematiskt och strategiskt jämställdhetsarbete som rektor leder.

Uppföljning och analys

Skolinspektionens granskning visar att rektorn skapar en grund för utveckling av undervisningen genom en uppföljning och analys av skolenhetens kunskapsresultat i relation till hur undervisningen bedrivs. Därutöver sker en viss uppföljning av hur värdegrundsuppdraget genomsyrar undervisningen. Rektorn har vidare en tydlig struktur för att fördela resurser på skolan och resursfördelningen följs också kontinuerligt upp. Av inskickat material och intervjuer framgår bland annat att

elevernas kunskapsresultat kontinuerligt följs upp på återkommande så kallade målkonferenser där elevernas resultat följs upp och analyseras i respektive klass. Utifrån denna uppföljning och analys vidtas insatser på individ- och gruppnivå för att förbättra elevernas kunskapsresultat. Det kan exempelvis handla om att komma överens om extra anpassningar för enskilda elever eller insatser som intensivsatsning i läsning eller insatser i ämnet matematik på gruppnivå. Därutöver sker en kontinuerlig uppföljning av resultat av screeningar som sker i olika årskurser i svenska, engelska och matematik och vidtar utifrån resultaten åtgärder för att förbättra undervisningen inom olika årskurser och ämnen. Det kan exempelvis handla om insatser som att arbeta med elevernas ordförståelse eller specifika moment eller begrepp i matematik. Vidare genomför skolans utvecklingsgrupp, som leds av rektorn, en uppföljning av kunskapsresultat på aggregerad nivå när det gäller omdömen och betyg, resultat från nationella prov och resultat från screening samt hur eleverna svarat när det gäller värdegrundsfrågor enligt huvudmannens skolklimatsenkät. Resultaten presenteras för arbetslagen och arbetslagen utgår från gemensamma frågeställningar i sin analys av kunskaps- och värdegrundsresultaten. Exempel på frågeställningar som ingår som utgångspunkt för lärarnas analys är hur resultaten ser ut i förhållande till pojkar och flickor, eventuella skillnader i resultat från tidigare år och om det är särskilda skillnader i resultat i olika ämnen och för olika lärare. Rektorn följer också upp genomförande av undervisningen och dess kvalitet i samtal med lärarna i medarbetarsamtal och vid behov följer rektorn upp med enskilda lärare när det finns behov av förbättringsåtgärder. Rektorn uppger att hon under det senaste läsåret inte har haft förutsättningar att själv observera undervisningen men att hon för kontinuerliga samtal med specialpedagog och speciallärare för att därigenom skaffa sig en bild av styrkor och utvecklingsområden i undervisningen.

Rektorn har genom sin uppföljning och analys av kunskapsresultat, undervisningen, resultat från trygghetsvandring och enkäter identifierat att det var stor skillnad i studiero och i det sociala samspelet i olika klassrum. Det framkommer också att erfarna lärare oftast hade större studiero i klassrummen även om de också hade elever som utmanade på olika sätt. De såg också att det fanns ett "flyt" i helheten, i arbetet som dessa lärare bedrev. Av denna anledning startade de ett utvecklingsarbete för att skapa en undervisning som tog sikte på studieron och det sociala samspelet. Övergripande utvecklingsområden som rektorn har identifierat och som skolenheten har arbetat med under läsåret 2022/23 är därför: *Se och förstå alla*, som av rektorn beskrivs som ett helhetsgrepp/paraply över de utvecklingsområden som skolenheten har arbetat med de senaste åren och där eleven hela tiden står i centrum. Detta arbete har innefattat utvecklingsområden som relationskapande

lärmiljö, ledarskap i klassrummet, arbete med lektionsstruktur, differentierad undervisning och arbete med särskild begåvade elever. Andra utvecklingsområden som huvudmannen beslutat om har varit utveckling av matematikundervisning samt att elever som läser svenska får göra det enligt rätt kursplan i ämnet svenska alternativt svenska som andraspråk. Under läsåret 2023/24 kommer de på skolenheten att fortsätta att arbeta med en del av utvecklingsområdena som exempelvis relationsskapande lärmiljö/ledarskap i klassrummet som de själva identifierat och språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt som huvudmannen har som utvecklingsområde för alla skolenheter. När det gäller språk-kunskapsutvecklande arbetssätt uppger rektorn att det är ett området som kan utveckla undervisningen även om det inte finns en direkt koppling till uppföljningen och analysen av skolans resultat. Rektorn beskriver att en del övergripande utvecklingsområden/mål drivs av huvudmannen och är gemensamma för samtliga skolenheter samtidigt som respektive skolenhet själva kan bedöma om de ska arbeta med andra utvecklingsområden/mål.

Av Skolinspektionens granskning framkommer vidare att rektorns uppföljning av att värdegrundsuppdraget integreras i undervisning genomförs i viss utsträckning. En uppföljning av om värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen sker enligt rektorn i samband med att specifika frågor om detta ställs till lärarna i samband med medarbetarsamtal samt genom uppföljning och analys av frågeområden genom kommunens skolklimatsundersökning som omfattar frågor om elevernas trygghet och hur de trivs på skolan.

Granskningen visar också att rektorn har en tydlig struktur för att fördela resurser på skolan och resursfördelningen följs också kontinuerligt upp. Rektorns fördelning av resurser sker utifrån rektorns analys och styr fördelningen bland annat av extra personalresurser samt tillgång till elevhälsans personal som grupper kan ha behov av. Under terminens gång sker en uppföljning av tillsatta resurser för att följa utvecklingen och effekterna av insatserna och vid behov genomförs revideringar av resursfördelningen.

Ledning och organisation

Skolinspektionens granskning visar att rektorn skapat en ändamålsenlig organisation som ger goda förutsättningar för lärarna att samverka och skapar förutsättningar för ett kollegialt lärande som ger avtryck i undervisningen. Enligt inskickad dokumentation och intervjuer träffas lärarna varje vecka och månad enligt ett rullande schema i olika konstellationer som exempelvis i arbetslag samt vid gemensamma konferenser.

Därutöver sker ett kontinuerligt arbete där specialpedagog och speciallärare samtalar med lärarna i respektive arbetslag om arbete med extra anpassningar på elev- och gruppnivå och om utveckling av den pedagogiska lärmiljön övergripande. Lärarna samverkar både kring elevrelaterade frågor och utveckling av undervisningen vid de olika mötena, och beroende på mötesform varierar det om det är rektorn, specialpedagog, speciallärare eller förstelärare och tillika arbetslagsledare som styr mötena. Rektorn har därutöver i organisationen tillsatt en skolutvecklingsgrupp som ansvarar för att ta fram utvecklingsområden för det pedagogiska arbetet samt att följa upp arbetet som genomförs på skolan i syfte att utveckla lärarnas undervisning. Rektorn stämmer vidare kontinuerligt av med skolutvecklingsgruppen när det gäller hur pågående pedagogiska insatser fortlöper och hur uppdrag fullföljs i arbetslagen. Rektorn ser vidare till att det sker ett lärande i kollegiet som ska ge avtryck i undervisningen genom att specialpedagog och speciallärare leder diskussioner om lärarnas undervisning genom att exempelvis ge lärarna i uppdrag att läsa ett visst kapitel i böcker och diskutera specifika frågeställningar. Därutöver berättar lärarna att diskussioner om pedagogiska dilemman lyfts kontinuerligt i arbetslagen där lärarna diskuterar och kan ge varandra återkoppling när det gäller genomförd undervisning.

Vidare ser rektorn till att skolans arbets- och förhållningssätt tillämpas av alla lärare genom att systemet med kontinuerliga möten säkerställer att relevanta frågeställningar och rutiner tas upp kontinuerligt och diskuteras. Obehöriga lärare får stöd i planering av undervisningen och betygsättningen av behöriga lärare genom att arbetslagen stöttar dem. Utsedda behöriga lärare samarbetar vidare tätt med obehöriga lärare när det gäller bedömning av elevernas kunskaper och betygsättning.

Jämställdhetsarbete

Av Skolinspektionens granskning framkommer att det på skolenheten visserligen finns ett visst arbete med jämställdhet, men att detta inte är systematiskt eller strategiskt. Av intervjuer och inskickat material framkommer att rektorn gör en uppföljning av flickors och pojkars kunskapsresultat och att lärarna i sitt analysarbete diskuterar om flickor och pojkar ges samma förutsättningar i undervisningen. Vidare framkommer att lärarna och rektorn diskuterar elevernas talutrymme och där utgångspunkten bland annat är ett resultat av tidigare analyser som har visat att pojkar tenderar att ta mycket plats och del av talutrymmet i undervisningen. I övrigt säger rektorn och lärarna att det på skolan inte finns något uttalat strategiskt jämställdhetsarbete.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver leda och styra ett strategiskt jämställdhetsarbete som säkerställer att alla elever ges samma förutsättningar, oberoende av könstillhörighet.

Skolinspektionens granskning visar att det på Gånghesterskolan saknas ett strategiskt jämställdhetsarbete. Även om rektorn följer upp resultat utifrån aspekten flickor – pojkar och vissa enskilda insatser vidtas behöver rektorn styra så att arbetet blir mer strategiskt och systematiskt.

Enligt skollagen och läroplanen ska skolan aktivt och medvetet främja flickors och pojkars lika rätt och möjligheter oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar att synliggöra och motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn påbörjar ett strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att alla elever, oavsett könstillhörighet, ges samma förutsättningar att lära och utvecklas. Ett sätt att utveckla ett strategiskt jämställdhetsarbete kan exempelvis vara att rektorn ser till att det på samtliga medarbetarsamtal systematiskt följs upp hur all personal på skolenheten aktivt och medvetet arbetar med jämställdhet. Vidare bör rektorn analysera till exempel anmälningar om kränkande behandling och mönster som synliggörs genom elevhälsans arbete ur ett jämställdhetsperspektiv. Rektorn behöver också följa upp undervisningen och utbildningen för att undersöka om det finns strukturer som bidrar till att skapa och vidmakthålla könsskillnader. Det kan även handla om att rektorn följer upp att lärare tar vara på de moment som finns i kursplanen för att undervisa om jämställdhet. Undervisningen ska stimulera eleverna att diskutera jämställdhet i samhället och i skolan. Rektorn kan också behöva följa upp att lärare på ett medvetet sätt speglar dessa värderingar i undervisningens innehåll och i sin ämnesdidaktik. Ytterligare ett sätt kan vara att rektorn utformar gemensamma strategier på skolenheten för hur jämställdhet inkluderas och genomsyrar undervisningen och utbildningen. Rektorn behöver följa upp ett sådant arbete sker för att kunna leda arbetet vidare och för att försäkra sig om att varje lärare och all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Undervisningen är till största delen varierad, strukturerad samt innehåller ett aktivt lärarstöd. Vidare ges eleverna möjlighet att ta ansvar för det egna lärandet och eleverna ges vissa strategier för detta i undervisningen. Undervisningen innehåller inslag som stärker elevernas motivation och självförtroende och lärarna har höga förväntningar på eleverna. Även om eleverna får visst inflytande över undervisningen och ibland ges möjlighet att utvärdera den så kan detta arbete stärkas.

Struktur, variation och aktivt lärarstöd

I granskningen framkommer att undervisningen till största delen är varierad, strukturerad samt innehåller ett aktivt lärarstöd. Av inskickad dokumentation, intervjuer och lektionsobservationer framkommer att det på skolenheten bland de flesta lärare finns ett gemensamt förhållningssätt och konkret arbete när det gäller lektionens struktur som ska leda till igenkänning, förutsägbarhet samt trygghet- och studiero för eleverna. Lektionsstrukturen innebär att lärarna ska skriva på tavlan när det gäller bland annat målet med lektionen, vad lektionen ska ha för innehåll och vilka moment som ska ingå samt hur eleverna ska arbeta och med vilka läromedel. Rektorn säger lektionsstrukturen fungerar väl hos de flesta av lärarna även om arbetet kan justeras till viss del. Ett litet antal nyanställda lärare säger att de inte har full kännedom om vad som gäller med gemensam lektionsstruktur och att de inte har tillgång till någon gemensam mall för lektionsstruktur som andra lärare nämner i intervjuerna.

Vid flertalet av de observerade lektionerna förklarar lärarna muntligt vad lektionens mål innebär och vad eleverna förväntas göra och hur de ska gå tillväga i sitt arbete

vilket leder till att eleverna kommer igång med sitt arbete och visar att de förstår vad de ska göra. Vid flera lektioner repeterar läraren också inledningsvis vad eleverna tidigare har arbetat med för att sätta dagens lektion i ett sammanhang. Vid några av de observerade lektionerna är det tydliga avslut, exempelvis genom att lärare sammanfattar vad eleverna har arbetat med under lektionen och vad de har lärt sig, vid andra lektioner ombeds eleverna samla ihop sitt material och därefter lämna lektionen. Under majoriteten av de observerade lektionerna finns det en variation och balans av olika aktiviteter gällande arbetssätt och arbetsform. Eleverna får exempelvis lyssna eller läsa en text för att sedan diskutera texten utifrån förutbestämda frågor eller slumpvist utvalda frågor via en "diskussionssnurra". Vid majoriteten av de observerade lektionerna varierar arbetsformerna genom att eleverna växelvis får arbeta enskilt, i par/grupp och i helklass. När det gäller lärarstöd går samtliga lärare runt vid de observerade lektionerna och ser till att samtliga elever har kommit igång med arbetet och att de elever som ställer frågor med hjälp av handuppräckning får hjälp i tur och ordning. Vid flera lektioner bekräftar lärare att eleverna gör rätt när de arbetar med sina uppgifter eller så får eleverna hjälp med hur de kan tänka för att komma vidare. Vid enstaka lektioner genomför lärare gemensamma genomgångar vid behov när flera elever ställer liknande frågor. Elever säger att de tycker att de får den hjälp de behöver för att komma vidare i sitt arbete under lektionerna.

Motivation, stimulans och anpassning

Granskningen visar att undervisningen innehåller inslag som stärker elevernas motivation och självförtroende och att lärarna har höga förväntningar på eleverna. I intervjuer och lektionsobservationer framkommer att eleverna upplever att lärarna har höga förväntningar på dem och att de får stöd och uppmuntran i sitt lärande. Rektorn beskriver att de på skolan har arbetat med ett relationsskapande ledarskap i klassrummet. Rektorn beskriver att det är en utmaning att hitta elevernas motivation och att lärarna frågar eleverna och ber dem beskriva vad som eventuellt är svårt för att skapa förutsättningar att möta elevernas behov i undervisningen. Lärare berättar att det är viktigt för elevernas motivation att de arbetar för att hitta rätt nivå på uppgifterna till de olika eleverna. Elever ger exempel på att de får beröm när de kommer vidare med sitt lärande. Lärarna säger exempelvis till dem att de ska tro på vad de kan, att de ska tro på sig själva och göra sitt bästa samt att eleverna ska säga till lärarna om de behöver hjälp. Skolinspektionen ser vid lektionsobservationer också flera exempel på när lärare ger eleverna återkoppling på arbetet och strategier, som exempelvis lässtrategier, för att komma vidare i lösningen av uppgiften och uppmuntrande kommentarer.

Granskningen visar vidare att undervisningens innehåll och arbetssätt är anpassat till elevernas behov. Lärare, representanter för elevhälsan och rektorn berättar att de har arbetat med att differentiera undervisningen genom att erbjuda eleverna olika sätt att arbeta på och med innehåll anpassat efter elevernas behov. Lärare säger att det är tydligt från skolledningen att de ska arbeta med en differentierad undervisning och att det följs upp vid medarbetarsamtal. Lärare beskriver att de anpassar undervisningen efter elevernas behov genom exempelvis att välja ändamålsenliga läromedel och genom att anpassa undervisningen efter elevernas behov. Exempelvis kan det inom ramen för samma klass finnas elever som kan läsa samtidigt som andra elever inte kan bokstäverna. Rektorn beskriver att det pågår kollegiala samtal om att anpassa undervisningen efter elevernas behov och lärarna har kommit längre i sitt arbete med att differentiera undervisningen genom det utvecklingsarbete som har genomförts. Rektorn säger också att lärarna får möjlighet att dela erfarenheter med varandra och om det finns behov så får lärare stöttning av rektorn, specialpedagog och speciallärare för att utveckla undervisningen. Lärarna beskriver hur de bland annat att de använder förkunskapstest i exempelvis NO och SO för att sätta hitta rätt nivå i undervisningen och i uppgifterna som eleverna får. Därutöver erbjuds ibland elever extra uppgifter som är fördjupande utifrån den nivå som eleverna befinner sig på.

Elevernas delaktighet i sitt eget lärande och i undervisningen

Granskningen visar att eleverna ges goda möjligheter att ta ansvar för sitt eget lärande och de ges vissa strategier för detta i undervisningen. Intervjuer visar att eleverna tillhandahåller strategier för sitt lärande för att de ska kunna komma längre i sin kunskapsutveckling. Lektionsobservationer och intervjuer visar också att strategier för exempelvis läsning, skrivning och räkning tillhandahålls till eleverna och även arbete enligt modellen EPA (enskilt, par, alla) används för att synliggöra elevernas lärande genom att eleverna får möjlighet att använda sig av olika arbetssätt som att arbeta enskilt i par och i grupp. Därutöver ges eleverna återkoppling i samband med lektionerna och vid utvecklingssamtal samtalar lärarna med eleverna om hur det går för dem i undervisningen samt vilka strategier de kan använda för att komma vidare i sitt lärande när behov finns av det. Rektorn säger att lärarnas återkoppling till eleverna är ett område som har utvecklats starkt och särskilt för lärare som har arbetat länge på skolan. Granskningen visar vidare att lärarna överlag skapar ett tillåtande samtalsklimat där elever ges möjlighet att diskutera och där det är i sin ordning att svara fel. Lärare ger exempel på att det är viktigt att skapa en trygg miljö för eleverna där de känner att de vågar ge andra svar än övriga elever och att lärare tillsammans med elever kan resonera om andra tankesätt och strategier för att komma fram till en

lösning av en uppgift. Elever berättar också att lärare säger till om andra elever under en lektion skulle kommentera deras svar på ett negativt sätt.

Skolinspektionens granskning visar vidare att eleverna till viss del har inflytande över undervisningen men att elevernas utvärdering av undervisningen sker sporadiskt. När det gäller elevinflytande säger lärarna att de arbetar med att synliggöra för eleverna vad elevinflytande innebär och när eleverna har det. Exempel på elevinflytande som lärarna ger eleverna är att de kan få välja hur de ska redovisa ett moment och lärare säger i sammanhanget att det först är bestämt hur eleverna ska redovisa ett moment och att de med tiden får kunskap om flera redovisningssätt och att de därefter kan välja mellan dem när de utför en uppgift. Eleverna kan också ibland och hos vissa lärare välja arbetsform eller om de ska samarbeta när de utför vissa uppgifter. Andra exempel som lärare tar upp är att eleverna kan välja om de vill läsa eller lyssna på en text och de kan också genomföra uppgifter med papper och penna eller digitalt på datorn. Elever kan också i samråd med lärare och elevhälsa få framföra hur de vill ha det i undervisningen och det kan exempelvis omfatta användandet av bildstöd. En del klasser har också ett moment som kallas "veckans talare" som innebär att elever kan välja ett område som de är intresserade av och berätta för resten av klassen. Elever säger i intervju att de kan få välja att göra extra uppgifter i exempelvis matematik. De säger också att de exempelvis kan få välja vilket djur de ska skriva om eller fakta om en stad som de själva valt i NO och SO. Elever säger också att de kan få välja att arbeta i grupper ibland samt att de ibland har kunnat välja om de ska ha hörlurar eller inte samt att de kan be att få läsa lite mer om något område de är intresserade av.

Av granskningen framkommer att det saknas varierade metoder för att eleverna regelbundet får utvärdera undervisningen. I intervjuer framkommer att elevers möjlighet att utvärdera lektioner, innehåll och lektionsupplägg sker i viss grad men inte hos alla lärare. Det framkommer exempel på hur lärare gör för att låta elever utvärdera som att eleverna kan lämna synpunkter på undervisningen i skolans digitala plattform där planering av undervisningen finns och där de kan besvara frågor som läraren lagt in och som handlar om vad eleverna tycker om undervisningen och vad läraren kan göra bättre. Det förekommer också att eleverna får göra tummen upp och tummen ner efter lektioner och att de i detta sammanhang också får diskutera varför de tycker som de gör. Det framkommer dock att alla lärare inte låter eleverna utvärdera undervisningen. Lärare uppger att de sällan diskuterar hur de ska utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna vilket gör att de exempel som finns inte heller sprids.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver utveckla varierade metoder och arbetssätt så att eleverna görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att det på Gånghesterskolan saknas arbetssätt där eleverna på ett påtagligt, tydligt och reellt sätt är delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Även om elever kan vara delaktiga i val av arbets- och redovisningsformer, ges eleverna ett begränsat inflytande när det gäller möjligheten att vara delaktiga i undervisningens innehåll och utvärdering.

Enligt skollagen ska elever ges ett reellt inflytande över utbildningen och enligt läroplanen ska läraren tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen. Vidare framgår av läroplanen att rektorn har ett särskilt utpekat ansvar för att se till att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Vidare ska undervisningen bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för ett aktivt deltagande i samhällslivet. Genom att elever får delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen kan elever utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna under ledning av rektorn arbetar aktivt för att öka elevernas delaktighet i både planeringen och utvärderingen av undervisningen. Till exempel behöver lärarna beakta de synpunkter som eleverna för fram och låta dessa påverka planering och genomförande. Det kan vara allt från att undervisningens innehåll präglas av elevernas erfarenheter till att eleverna bidrar med idéer om arbetssätt och arbetsformer. När läraren utvärderar undervisningen är det väsentligt att läraren inhämtar elevernas synpunkter om hur undervisningen genomförts avseende innehåll, arbetsformer och arbetssätt. Dessa utvärderingar behöver göras kontinuerligt, under terminens gång, så att läraren har möjlighet att förändra upplägg och genomförande i befintlig elevgrupp.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. På skolenheten pågår ett aktivt och medvetet förebyggande och främjande arbete med att skapa en trygg miljö för eleverna, vilket eleverna är delaktiga i. Det finns en organisation för det förebyggande och främjande arbetet genom bland annat skolans trygghetsgrupp. På enheten pågår även ett strukturerat arbete med att skapa studiero för eleverna. Det har tidigare saknats ett gemensamt förhållningssätt kring hur skolans konsekvenstrappa ska användas vid elevernas ordningsstörande beteende men det pågår ett aktivt arbete för att medvetandegöra elever och vårdnadshavare om vad som gäller.

Trygghet

Skolinspektionens granskning visar att det på skolenheten pågår ett medvetet förebyggande och främjande arbete med att skapa en trygg miljö för eleverna. Utifrån inskickat material, intervjuer samt lektionsobservationer framkommer att rektorn och personalen arbetar aktivt och målmedvetet för att skapa en trygg skola för eleverna. För att identifiera om eleverna upplever att de är trygga får de frågor om detta i samband med klassråd, på utvecklingssamtal och i kommunens skolklimatenkät. Vidare genomförs trygghetsvandringar med eleverna där de får visa var de inte känner sig trygga. Utifrån dessa vandringar har otrygga områden identifierats och åtgärder har vidtagits för att göra dessa platser mer trygga. Exempelvis finns personal tillgängliga för elever på raster och särskilt där otrygga områden identifierats. Elever i de yngre åldrarna får också hjälp med tillvägagångssätt så att de kan hantera låsen på toaletterna. På skolan finns en trygghetsgrupp som genomför enkäter, trygghetsvandringar, följer upp resultat samt följer upp anmälningar om kränkande behandling. Trygghetsgruppen informerar och diskuterar med samtlig personal kontinuerligt om sitt arbete vilket skapar ett gemensamt arbetssätt. På skolan finns

vidare en så kallad minitygghetsgrupp där elever från varje klass finns representerade och där de ger inspel på hur arbetet med skolans trygghet och gemenskap kan byggas på skolan. Exempelvis har elevrepresentanterna i minitygghetsgruppen genomfört gemensamhetskapande lekar med sina respektive klasser. Elever berättar också om övningar där elever i bilder ska gestalta vad trygghet är för dem och hur man är en bra vän. Genom trygghetsgruppen och minitygghetsgruppen arbetar klasserna kontinuerligt med övningar och samtal kopplat till ett värdegrundsord som exempelvis vänskap. Lärare och elever berättar också att det finns regler för hur de ska bete sig mot varandra på raster och i klassrummen och att detta tas upp kontinuerligt. När det gäller åtgärder för att skapa trygghet på nätet så har vissa sådana insatser genomförts, exempelvis föreläsningar för elever och vårdnadshavare. Vidare berättar elever, lärare och rektorn att incidenter diskuteras och omhändertas om de uppstår. Elever och lärare ger exempel på att lärare har insyn i elevernas gemensamma chattgrupper och att klimat och förhållningssätt eleverna emellan diskuteras med eleverna vid behov. När lärare upptäcker händelser där elever beter sig olämpligt mot varandra kontaktar lärarna vårdnadshavare för att uppmärksamma dem om detta.

Studiero

Av granskningen framkommer att det på enheten pågår ett aktivt arbete med att skapa studiero för eleverna. Av inskickad dokumentation, intervjuer och lektionsobservationer framkommer att det finns ett aktivt arbete för att skapa studiero och att skolans satsning på utvecklingsområdet relationell lärmiljö/ ledarskap i klassrummet är ett led i detta. Utvecklingsarbetet syftar till att skapa en god relation mellan lärare och elever som i sin tur ska ge en trygg miljö och skapa studiero och lärande. Lärare har bland annat läst delar ur en bok och artiklar som relaterar till området och de har därefter under ledning av specialpedagog och speciallärare diskuterat gemensamma förhållningssätt för att skapa trygghet och studiero i undervisningen. Elevhälsan, lärare och rektorn uppger också att tidigare utvecklingsarbete med att skapa en tydlig struktur i lektionen och undervisningen samt differentiering av undervisningen efter elevernas behov (som beskrivs under rubriken *Undervisning* ovan) också är ett led i att skapa ett gemensamt förhållningssätt när det gäller trygghet och studiero för eleverna. Goda relationer med eleverna, en förutsägbarhet i hur lektionerna är uppbyggda, förväntningar på eleverna och uppgifter som är utformade efter elevernas behov och som är tillräckligt utmanande är viktiga delar i ett gemensamt sätt för att skapa studiero säger rektorn och representanterna för elevhälsan. De säger också att det finns goda förutsättningar för lärarna att kollegialt stötta varandra när studieron eventuellt brister och att de i

samband med detta diskuterar strategier och gemensamma förhållningsätt för att arbeta med studiero. Det framkommer dock att arbetet enligt skolans konsekvenstrappa inte har följts och att exempelvis åtgärder enligt konsekvenstrappans högre steg inte har vidtagits. Lärarna och rektorn säger att de gemensamt har uppmärksammat detta och att de ska återuppta arbetet enligt konsekvenstrappan och att vårdnadshavare och elever har informerats om vad den innebär och innehåller. Elevhälsa, lärare, elever och rektorn säger att studieron för det mesta är välfungerande på skolan men att det finns utmaningar i vissa klasser och vid vissa tidpunkter där åtgärder sätts in genom insatser från rektorn och elevhälsan. Rektorn skaffar sig en överblick över hur studieron fungerar genom att elever svarar på frågor i kommunens skolklimatsenkät, genom samtal med lärare och elevhälsan. Eleverna är delaktiga i framtagande av ordningsregler och lärarna samtalar kontinuerligt med eleverna om hur de ska vara mot varandra, om allas lika värde och vad som gäller för att skapa studiero.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Rektorn analyserar resultat på nationella prov och slutbetyg i syfte att säkra likvärdig bedömning, men rektorns uppföljning av bedömningar och betyg i olika ämnen och årskurser behöver stärkas. Rektorn ger vissa, men inte tillräckliga, förutsättningar för att lärarna regelbundet ska kunna samverka med varandra genom att kvalitetssäkra bedömningssituationer, elevprestationer, omdömen och betyg. Även om vissa förutsättningar finns styr inte rektorn i tillräcklig grad hur och när lärarna ska arbeta med sambedömning och rektorn ser i mindre utsträckning till att lärarna använder sig av olika metoder och bedömningsunderlag för att göra likvärdiga bedömningar.

Diskussion och analys av omdömen och betyg

Skolinspektionens granskning visar att rektorn i syfte att säkra likvärdig bedömning analyserar resultat på nationella prov och slutbetyg men i mindre utsträckning bedömningar och betyg i olika ämnen och årskurser. Av intervjuer och inskickat material framgår att rektorn analyserar resultat på nationella prov och slutbetyg men att rektorn inte har hunnit föra några diskussioner med lärarna om resultaten. Rektorn har vid tiden för granskningen inte genomfört en analys av lärarnas arbete med omdömen och betyg och eventuella avvikelser mellan lärare, ämnen och klasser.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Av granskningen framgår att rektorn ger lärarna vissa förutsättningar att kvalitetssäkra omdömen och betyg, men att rektorn i mindre utsträckning ser till att lärarna använder sig av olika metoder och bedömningsunderlag för att göra likvärdiga bedömningar. Rektorn uppger att lärarna ges tid för sambedömning i samband med de nationella proven. Viss tid ges också till sambedömning när det gäller omdömen och betyg i arbetslagen men rektorn uppger att det inte är mycket tid som avsätts för detta ändamål. Lärare i ett av arbetslagen säger att de har avsatt tid i arbetslaget för att skriva omdömen och att de också till viss del arbetar med sambedömning spontant. Lärare i ett annat arbetslag säger att de har haft viss tid för samrättning utöver nationella prov men att dessa tider har varit utspridda. Det har enligt rektorn också förekommit att lärare genomför samma uppgift i två klasser och därefter tittar lärarna gemensamt på resultatet. Det har enligt rektorn omfattat ett visst område i matematik men det sker inte ofta. Lärarna i ett arbetslag uppger att det förekommer att de diskuterar hur olika underlag ska vägas mot varandra i samband med betygsättning och bedömning. Lärarna i detta arbetslag samplanerar också sin undervisning till viss del och kan diskutera gentemot vilka underlag eleverna ska bedömas. Lärare i ett annat arbetslag säger att de inte har några sådana diskussioner gemensamt i arbetslaget. För lärare som är ensamma om att undervisa i sitt ämne finns ämnesträffar med andra lärare i Borås kommun där det finns utrymme att diskutera betyg och bedömning.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp lärarnas bedömning och betygssättning för att identifiera eventuella avvikelser och analysera vad dessa beror på samt ge samtliga undervisande lärare förutsättningar att kunna kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn på Gånghesterskolan i begränsad utsträckning analyserar skillnader i bedömning och betyg i olika ämnen och för sällan diskussioner med lärare utifrån dessa analyser. Vidare saknas rutiner för att alla lärare ska ges förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Detta gäller utöver de rutiner som finns för sambedömning av de nationella proven. Granskningen visar att rektorn ger lärarna vissa förutsättningar att kvalitetssäkra omdömen och betyg genom tid för diskussion och möten, men att rektorn i mindre utsträckning ser till att lärarna använder sig av olika metoder och bedömningsunderlag för att göra likvärdiga bedömningar.

Enligt skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas och rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar. I det ansvaret ligger att undersöka om det finns omotiverade avvikelser i betygen inom skolenheten och vid behov besluta om åtgärder för att komma till rätta med dem. Vidare framhålls i Skolverkets allmänna råd om betyg och provning betydelsen av lärares samsyn för arbetet med rättvisande och likvärdiga betyg. Sambedömning beskrivs också som ett betydelsefullt redskap för ökad likvärdighet, eftersom det bidrar till en gemensam syn på vad som ska bedömas och hur bedömningen ska gå till. Rektorn har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Det innebär bland annat att se till att alla lärare får förutsättningar att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn påbörjar ett arbete med att följa upp och analysera lärarnas omdömen och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv. Om avvikelser framkommer i analysen behöver rektorn ta reda på orsakerna till dessa. Rektorn behöver, beroende på vad analysen visar, föra en diskussion med enskilda lärare, arbetslag eller hela kollegiet för att kunna besluta om utvecklingsinsatser. Syftet med åtgärderna bör vara att höja likvärdigheten vid betygssättningen och bedömarkompetensen på skolenheten. Skolinspektionen rekommenderar vidare att rektorn ger samtliga lärare förutsättningar att samverka i syfte att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Detta bör ske med tydlig struktur för möten, innehåll och dokumentation. Arbetet behöver i första hand inrikta sig på att lärarna tillsammans

tolkar kriterier för bedömning i förhållande till respektive årskurs samt ämnets syfte och centrala innehåll. Lärarna behöver även ges ytterligare möjlighet att samverka med lärare från andra skolor som har ansvar för samma årskurser och ämnen som de själva. Detta gäller särskilt de lärare som inte har några ämneskollegor på skolenheten. Genom en ökad samverkan ökar också förutsättningarna för likvärdiga bedömningar och betyg.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Larsson

Beslutsfattare

Signerat av: Maria Larsson

X Katrin Söderlind

Föredragande

Signerat av: Katrin Söderlind

I handläggningen av ärendet har även Ann- Kristin Hammersberg medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Tolv lektionsobservationer.
- Tre gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 26, 27 och 29 september 2023. Besöket genomfördes av Katrin Söderlind.

Gånghester skola är en kommunal grundskola i Borås kommun. Läsåret 2022/2023 har skolenheten 184 elever i årskurserna 1-6. Skolenheten leds av en rektor, som också är rektor för Aplaredsskolan.